

Nová globálna kríza sa stala nevyhnutnou

- CZ24 News | 21. srpna 2022

EU/USA/Prakticky nikto nepopiera, že sa blíži nová globálna recesia. Krízové ohniská sú v USA, v Európe, v Číne. Nikto nemôže predpovedať, odkiaľ problémy prídu. Ved' obyčajná nehoda môže celý svet uvrhnúť do novej hospodárskej krízy. Čo to môže byť a na čo sa máme pripraviť? Na túto otázku hľadá odpoveď ruský portál Vzгляд v článku Olgy Samofalovej, ktorého hlavné myšlienky prinášame

Ilustračné foto

Pokles svetovej ceny ropy je spôsobený obavami investorov, že globálna recesia je čoraz bližšie. V piatok ropa opäť klesla o viac ako 2 %. Nástup globálnej recesie už prakticky nikto nepopiera – ani MMF, WTO, OSN, FED, ECB či analytici. „Ohnisk globálnej recesie je veľa a je ťažké označiť najproblematickejšie miesta. USA a Európa sa vyznačujú problémom vysokej inflácie, preto prijatie opatrení na jej obmedzenie pravdepodobne na istý čas vyvolá recesiú. Na druhej strane, Čína má pomerne vysoký dlh, ktorého časť je netransparentná kvôli využívaniu tieňového bankového systému,“ povedal Sergej Chestanov, docent Katedry burzových trhov a finančného inžinierstva na Fakulte financií a bankovníctva Ruskej akadémie národného hospodárstva a verejnej správy.

Okrem toho veľké svetové ekonomiky majú rozpočtové ťažkosti, a preto zvyšujú colné bariéry, aby ochránili svoje trhy. „Nehovoriac o citelnom náraste cien energií a potravín – to ovplyvňuje aj tie krajiny, ktoré nie sú príliš zapojené do globálnej ekonomiky,“ hovorí Chestanov.

Podľa jeho názoru je pravdepodobnosť recesie v USA pomerne vysoká. Jej nástup naznačuje vysoká inflácia, začiatok cyklu zvyšovania sadzieb zo strany Federálneho rezervného systému a negatívny vývoj na trhu nehnuteľností. „Ceny na trhu s nehnuteľnosťami zatiaľ neklesajú, ale objem stavebných povolení značne klesá. Existuje mnoho náznakov, že USA čaká vážna kríza na trhu s nehnuteľnosťami, a vzhľadom na to, že nehnuteľnosti sú pre mnohé domácnosti jedným z najväčších aktív, akýkoľvek výrazný pokles cien bude mať negatívny vplyv,“ vysvetľuje Chestanov.

Podľa neho, otázkou zostáva už len to, či bude recesia mierna a či bude trvať krátko, alebo sa pretiahne. Veľa bude závisieť od krokov amerického Federálneho rezervného systému – o koľko regulátor zvýši sadzbu.

Hoci expert BCS Investment World Valery Emeljanov upozorňuje, že hlavným znakom recesie v USA je zatiaľ pokles HDP dva štvrtroky po sebe. „Je to silný, ale zatiaľ jediný dôkaz hospodárskeho poklesu. Je jediný, pretože spotrebiteľský dopyt po tovaroch a službách napriek rastúcim cenám neklesá a nezamestnanosť sa nezvyšuje. Takúto nezvyčajnú kombináciu krízových a antikrízových faktorov sme už veľmi dlho nezažili,“ hovorí odborník.

Ďalším možným ohniskom napätia je Čína. „V Číne hospodársky rast plynulo klesá už približne desať rokov. To jasne ukazuje, že hlavné faktory, ktoré umožnili silný rast čínskej ekonomiky, sa postupne vyčerpávajú. Náklady na pracovnú silu v Číne rastú a krajina čelí aj určitým colným prekážkam. Hromadia sa tiež nedobytné pohľadávky. Problém dlhu zhoršuje skutočnosť, že Čína má pomerne rozvinutý systém tieňového bankovníctva, ktorý je veľmi neprehľadný. Pravdepodobne ani samotná čínska vláda nepozná úplný obraz o probléme zadlženosti Číny,“ odhaduje Sergej Chestanov. Obavy vyvoláva aj vysoká miera zadlženosti realitných subjektov. Je však ťažké analyzovať čínsku

ekonomiku, pretože to, čo vidíme v štatistikách, častejšie odráža želania ako realitu.

V Európe je hlavným problémom energetická kríza, ktorá výrazne urýchľuje infláciu a rast nákladov na verejné služby. Napríklad inflácia v eurozóne sa v júli zvýšila na takmer 9 %, zatiaľ čo v Spojenom kráľovstve už prekročila 10 %. „Európa bola dlhé roky zvyknutá žiť s nízkou infláciou, takže jej súčasný nárast je pre Európanov veľmi bolestivý. Rovnaká úroveň inflácie je pociťovaná veľmi rozdielne v závislosti od toho, na čo sú spotrebitelia zvyknutí: napríklad v Rusku bola inflácia takmer vždy vysoká, teda sme voči nej oveľa tolerantnejší,“ vysvetľuje Chestanov.

Odborník poukázal na čisto európsky problém, keď komunálne spoločnosti nakupujú plyn za trhovú cenu, ktorá narástla takmer desaťkrát, a predávajú ho za cenu stanovenú regulátorom, ktorá narástla len minimálne. To už spôsobilo bankrot viacerých sociálne významných subjektov v Nemecku.

Zároveň je pre Európanov ťažké prijať tvrdé opatrenia na boj proti inflácii a kríze, pretože v mnohých európskych krajinách existujú koalíčné vlády, t. j. vlády vytvorené zo zástupcov protichodných politických názorov, vysvetľuje Sergej Chestanov. „Európska centrálna banka začala zvyšovať úrokové sadzby s veľkým oneskorením až v júli. Ak bude Európa bojovať s infláciou tak pomaly ako doteraz, recesia ju pravdepodobne zasiahne najviac. Energetická kríza a rastúce ceny potravín by zasa mohli byť spúšťačom recesie v eurozóne,“ uviedla Natalia Milčaková, hlavná analytička spoločnosti Freedom Finance Global.

Svetové hospodárstvo je natolko globálne, že je úplne jedno, kde presne sa recesia začne. „Je celkom možné, že ju spustí nejaká náhodná udalosť, napríklad prírodná katastrofa. Vzhľadom na silnú vzájomnú prepojenosť veľkých ekonomík sa recesia rozšíri pomerne rýchlo všade, kde sa začne. Veľmi pozoruhodný je príklad z roku 2008, keď sa hospodárska kríza začala v USA, ale veľmi rýchlo sa rozšírila po celom svete,“ pripomína Chestanov.

Ilustračné foto

Podľa neho sa svetové hospodárstvo v súčasnosti nachádza na určitom rázcestí. „Na jednej strane, ak najväčšie svetové centrálné banky začnú bojovať s infláciou tak, ako to urobili USA v roku 1981, recesia bude hlboká, ale relatívne krátka,“ hovorí Chestanov. V roku 1981 americký Federálny rezervný systém zvýšil úrokovú sadzbu na bezprecedentných 20,5 %. To pomohlo rýchlo poraziť infláciu, ale zaplatilo sa za to päťnásobným nárastom nezamestnanosti a pomerne tvrdou recesiou.

„Ak sa boj proti inflácii pretiahne a bude slabý, môže sa zopakovať pomerne neprijemné obdobie svetových hospodárskych dejín, a to stagflácia 70. rokov, ktorá trvala takmer desať rokov. Je jasné, že svet sa výrazne zmenil, ale stagflácia je stav ekonomiky, ktorý bude sprevádzať vysoká inflácia, vysoká nezamestnanosť a nízke tempo hospodárskeho rastu, ktoré môže byť niekedy dokonca záporné,“ hovorí Chestanov. To sa v súčasnosti javí ako hlavný scenár.

V prípade Ruska je situácia v tomto smere relatívne dobrá. „Ak sa dnes zopakuje stagflácia podľa scenára zo 70. rokov, ceny energií by mohli zostať dlhodobo vysoké, ako boli vtedy, čo je pre ruský rozpočet celkom dobré,“ uzatvára docent na Katedre burzových trhov a finančného inžinierstva.

Arťom Dejev, vedúci analytického oddelenia spoločnosti AMarkets, sa ale domnieva, že globálna kríza sa už začala, a pokiaľ ide o jej rozsah, nebude sa podobáť žiadnej inej. Podľa neho je nástup globálnej svetovej krízy v prvej polovici 21. storočia v rokoch 2010-2030 predurčený samotnou podstatou ekonomického systému. „Jednoducho povedané, kapitalistický systém postavený na otázke

zisku nafukuje bubliny v ekonomike a vždy prechádza krízami. A cesta z krízy si vždy vyžadovala mimoriadne udalosti, ako sú vojny, keď jedna krajina alebo niekoľko štátov dosiahlo najväčší zisk tým, že zničili celý systém hospodárstva na svojom území aj v iných krajinách,” konštatuje expert.

„Môžeme povedať, že globálna kríza, ktorá bude najsilnejšia a najhlbšia za posledných viac ako 100 rokov, sa už začala. Už žijeme v recesii, technicky sa to už stalo v USA, hoci to napriek jasným štatistikám tvrdohlavo popierajú.

Počet prejavov krízy sa zvyšuje na celom svete – inflácia, pokles spotrebiteľského dopytu, prudký pokles tzv. strednej triedy, ktorá sa posúva do chudoby, rastúce ceny surovín, energií, poľnohospodárskych produktov, klesajúce príjmy atď. Kríza je všade, od vyhliadky na bankrot developerov v Číne až po kolaps finančného trhu v USA. Jednoducho v určitom okamihu politici, finančníci a ekonómovia na celom svete povedia: „Začala sa nová kríza“. A to bude všetko. Bude to priznanie začiatku akútnej fázy recesie, ktorá by mohla trvať desaťročia, keďže nemá v histórii ľudstva obdobu. A moderná ekonomická veda nevie, ako z toho von,” uzatvára Arťom Dejev.

AUTOR: Oľga Samofalová

[ZDROJ](#)

PŘEKLAD: HSP